

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

BÚCSÚ AZ ÓÉVTŐL

Egy-egy tovatünő év megítélése rendszeresen azon érzelemben nyer kifejezést, amellyel tőle búcsút veszünk. A lélek búvárok az olyan érzelmeket, amelyekben nincsen kiemelkedő elem, vegyes érzelmeknek nevezik. Ilyen vegyes érzelmekkel veszünk búcsút mi is az 1942. évtől. Nem örvendünk elmúlásán, de nem is bánkódunk tovatünésén. A sötét háttérben leelkedő bizonytalanság, az eddigieknél súlyosabb megpróbáltatások bekövetkezhetése nem ad okot arra, hogy örömmel távozzunk el az óévtől s örömmel üdvözljük az újat. A tengernyi vér és könny, amely a tűnőfélben lévő év minden útját jelezte, a bánkódás érzelmét is kitörli lelkünk ből a búcsú pillanatában.

Midőn vegyes érzelmekkel búcsúzunk az óévtől, tépelődő, töprengő gondolataink visszazállnak a lefolyt év többnyire megrendítő eseményeihez. Emlékezetünkben nemcsak visszaidézzük ezeket az eseményeket, hanem az év alkonyán magunkba szállva tesszük fel a kérdést: Miért zúdult e világháború, e szörnyű tragédia az emberiségre? Az emberiség már élt át tragédiákat: népvándorlás, az iszlám betörése a keresztyén világba, tatárjárás; de ezek az emberiségnek csak egy részét érintették, a mostani világháború súlya alatt azonban szenved az egész emberiség. A keresztyéni lélek csak keresztyéni alapon adhat feleletet a feltett kérdésre, kiindulva azon megállapításból, hogy kétezer év nem volt elegendő idő Krisztus magasztos s örök-érvényű tanításainak az egész emberiség, sőt egy része, a keresztyénség teljes lelki meghódítására. Az orosz vallási miszticizmus nyomán fakadt fel az istentelen bolsevizmus, amely életképtelen, az emberi természettel össze nem egyeztethető elveivel maga is misztikum s csak arra való, hogy rabszolgákat toborozzon össze s e rabszolgahaddal akarja megváltani az emberiséget, amelyet Krisztus már kétezer évvel ezelőtt megváltott minden rabigából. Mi keresztyének jól tudjuk, *ahol az Úrnak lelke van: ott a szabadság* (2 Kor. 3, 17).

A bolsevizmus könnyen fegyvertársakra talált azon keresztyén népekben, akiknek látszatkeresz-

tyénségében nincsen keresztyén morál. Az utilitarizmus megteremtője az angol Bentham szerint törekvésünk egyedüli célja saját boldogságunk, a más boldogsága csak annyiban, amennyiben a miénket előmozdítja. Hol van ebben a hasznossági elvben a krisztusi lélek, amely mindenkivel szemben e paranccsal lép fel: Szeresd felebarátodat, mint magadat? A keresztyén köntösbe öltöztetett önzés éppen olyan ellensége Krisztus evangéliumának, mint a bolsevizmus. Hiábavaló a mi prédikálásunk, ha életünkkel nem teszünk tanúbizonyságot a Krisztus által hirdetett keresztyén erkölcs mellett. — Emberi gyarlóságunkban a látszólagos kegyességgel hányszor össze tudjuk egyeztetni a kegyetlenséget; a szeretet hirdetését gyakran követi a szeretetlenség, a munka dicsőítésére nem jó mindig feleletül igazi, keresztyéni jócselekedet. Korunk gazdag mindenféle tudományban, leleményes gyilkoló fegyverek kitalálásában; de rendkívül szegény igazi, keresztyén jellemben, akiknél Krisztus tanítása nemcsak beszéd, hanem élet, út és igazság. A keresztyénség éppen azért veszttette el vonzó, lélekátformáló erejét az emberek nagy részénél, mert hiányzanak körülte az igaz keresztyén jellemek erkölcsnemesítő példái. Manapság a jellem kérdése huszadrendű kérdéssé kezd válni. Becsület, adott szó, szenvedés hitbeli meggyőződésünkért: mint idejüket mult fogalmak lassanként a multak kódébe szállnak vissza. Az ifjúság nevelésében — valljuk be őszintén — nem fektettünk elég súlyt a jellemképzésre.

A Krisztus tanításában gyökerező keresztyén erkölcsöt be kell vinnünk életünkbe s életünk által a társadalomba. Az elmúlt év szomorú eseményei mellett mily örömmel üdvözlöttük magyar ifjainak a gyakorlati pályákra való tódulását, mert ettől reméljük a keresztyén erkölcsök érvényesülését a gazdasági, ipari, kereskedelmi életben. Fájdalom ebbe a kis örömrünkbe is keserűség vegyül. Midőn az ifjúság nagy része a gyakorlati pályát választja, hátat fordít azon pályáknak (lelkész, tanári, tanítói), melyeknek képviselői vannak hivatva

elhinteni a serdülő ifjúságban a keresztyén erkölcs magvait. Hisszük s reméljük, hogy a jövő meghozza ebben a kérdésben a kiegyenlítődést.

Alig szentelünk néhány pillanatot a multba való elmélyedésnek, máris ott áll előttünk a kötelesség, hogy a jövőre is gondoljunk. Mily hamar lesz ez a jövő is a múlté! A multon eltűnődő lelkünket, a jövő felé siető lépteinket egyedül az Úrba vetett hitünk és bizodalunk erősíti meg, aki *mindeddig segítségül volt nekünk* (1 Sámuel 7, 12).

Dr. Veress István.

Mentsük meg egyházaink történetét*

Fektesünk fel és vezessünk egyházi évkönyvet.

A generális vizitáció napvilágra hozta, hogy gen sok helyen milyen lehetetlen helyzet elé állított a lelkipásztor akkor, amikor egyháza történetét rövid idő alatt, kötött határidőre össze kellett állítani.

Azon nagyon kevés hely kivételével — és ezt is jó volna tudni, hogy hány helyen — ahol valamelyik ügybuzgó elődünk összeállította egyházunk történetét, csak hosszantartó és küzdelmes, fáradtságos kutatás után, az összes irattári anyag (amennyi t. i. megmaradt) e szempontból való átböngészése, az összes jegyzőkönyveknek, naplónak tüzetes átanulmányozása után, régi évszázados írások, anyakönyvek, szemrontóan halovány, sokszor latin tudást igénylő feljegyzései alapján állítható csak össze az egyes egyházak története.

Valószínűleg ez is lehetett az oka annak, hogy kevés helyen íródott meg eddigelé az egyház története.

Pedig milyen fontos, hogy a lelkipásztor ismerje egyháza történetét, nemcsak a régmúlt időkből, hanem a közvetlen elődjei idejéből!

Ha össze is állítanók így egyházunk történetét, munkánk eredménye nagyban függene egyénekenkénti ügybuzgóságunktól, felelősségben, tévedhetőségben, elírásban megnyilvánuló emberi gyarlóságunktól, sőt egyéniségünk és képességeink különböző adottságaitól. Ez utóbbi lehetőségek különben ott is fennállanak, ahol már valaki összeállította előttünk egyházunk történetét. Pótlás, kiegészítés, javítás, más szempontból való beállítás esetei itt is nagyon sok esetben fennállanak.

A legszomorúbb azonban az, hogy a közelmúlt története sincs sok helyt megörökítve s az utókor számára állandóan vezetve.

* A fölvetett gondolatot nagyon egészségesnek tartjuk s hozzászólás végett szívesen közreadjuk. Igen csekély költséggel és fáradtsággal minden református parókián fel lehetne állítani és egységes szempontok szerint folyamatosan vezetni egy, a szeretházak „Historia Domus“-ához hasonló állandó évkönyvet, amelynek lehetnének egészen bizalmas természetű (csak a mindenkor lelkipásztor által betekinthező és felhasználható) külön részei is. A pásztori munkának igen nagy segítségére volna egy ilyen folyamatos betekintés biztosítása az elődök munkájába. A mellett pedig a jövő egyháztörténetírása számára is megbeesülhetetlen. Szerk.

Pedig mily fontos lenne pl. a 20 évi idegen uralom alatti történetünknek összeállítására, évről-évre való vezetése, ha megirtuk volna! Vagy a mostani nagyon is fontos történeti időknek eseményeit mennyire kellene állandóan jegyezni s az egyházi történetírás számára egyházi évkönyv formájában évről-évre anyakönyvszerűleg lerögzíteni.

Amikor egy 30—40 évi szolgálati időt egy helyben leelő lelkipásztor testvérünket a sírba teszünk, vele együtt korának, egyházának, működésének történetét is igen nagy részben eltemetjük.

A közvetlenül nyomába lépő utód keresheti azután irattárban, jegyzőkönyvekben hónapokon át elődje életének, működésének, a közvetlenül előző évek történetének adatait — ezek a holt számok, jegyzőkönyvi határozatok az illető előd személyes, bizalmas feljegyzései nélkül nem adnak elég világos és eleven történeti képet az egyháznak arról a helyzetéről, állapotáról, amelybe máról-holnapra belecsöppent s nem egy esetben keservesen kell tapasztalnia, hogy az összekötő fonalat az elődje s az ő működése között még mindig nem tudta feltalálni s ebből kifolyólag sok surlódás, kellemetlenség éri éppen a munkája első, kezdeti éveiben, amikor gyülekezete önkenytelenül is az elődje idejébeli szokásokkal, élményekkel, tapasztalatokkal köti össze, veti mérlegre, hozza következtetésbe az utód megjelenését, viselkedését, működését.

Az is tapasztalati tény, hogy az elődnek, illetve az utódnak sok egymásközi személyes, sokszor bizalmas tisztánvalója van az egyház ügyeinek, állapotának arról az időpontjáról, amikor egyik a másiktól átveszi a gyülekezeti élet szellemi és anyagi ügyeinek vezetését.

Bizony sok esetben igen áldott dolog, ha a beköszönő lelkipásztor azonnal kézhez veheti elődjének helyzetjelentését a gyülekezet életéről.

*

Elgondolásom szerint az Egyetemes Egyháznak kellene kiadni — esetleg a parókiális könyvtár keretében — olyan egységes anyakönyvi jelleggel bíró „Egyháztörténeti évkönyvet“, melyben az egyház multjára vonatkozó történeti feljegyzések összegyűjthetők s a jelenben is évről-évre tovább vezethetők. Beosztása lehetne ilyen:

I. Az egyház multjára vonatkozó történeti feljegyzések csoportosítva pl. az egymásután következő lelkipásztorok szolgálati ideje szerint. Ide jöhetne a már esetleg meglévő egyházi történet, bemásolva vagy bekötve, továbbá ennek állandó kiegészítése, esetleges kikorrigálása, mindenkor pontosan feltüntetve, hogy ki teljesítette a bejegyzést s honnan merítette, hol található meg az az adat, melynek alapján bejegyzését vagy észrevételét megtette.

Ezt a rovatot úgy lehetne vezetni, hogy időnként, amikor régi írások közti lapozgatások során valami új fontos adatra talál, esetről-esetre bejegyzi, s így elődje e nemű munkáját állandóan ellenőrzi, fokozatosan kiegészíti. Így lassan felépülne az egyház története ott is, ahol ma — sajnos sok helyen — az egyház története még nincs összeállítva.

II. Egyházi évkönyv. Ide írnök évente az egyház történetét időrendi sorrendben, minden évben folytatólagosan vezetve, lezárva az egész esztendőre

való utólagos visszaemlékezéssel. Itt lehetne említést tenni a lelkeszi állás megüresedésével kapcsolatos olyan helyzetjelentésről, amelyben az előd, utódja figyelmét felhívja az összes fontosabb állásváltással kapcsolatos teendőkre.

III. Egyháztörténeti adattár. Ide jönnének az egyház története szempontjából fontosabb adatok időrendi sorrendben évente kiegészítve. 1. Egyházi tisztségviselők szolgálatai ideje: a) lelkészek, b) tanítók, c) kurátorok, d) presbiterek (a) és b) alattiaknál azt is feltüntetve, hogy honnan jött s hová ment). 2. Az egyház lélekszámában beállott változások, anyakönyvi statisztikai adatok, de a teljesség okából a be- és kiköltözöttöket is nyilvántartva. Itt kellene nyilvántartanunk az úrvacsorával élők számát is folyamatosan. Valamint a templomlátogatók számát. 3. Az egyház anyagi életére vonatkozó adatok: 1. vagyonszaporulat: 2. adósságvétel s törlesztés; 3. egyházi adó (kivettett, befolyt, hátralék); 4. adakozás, perselypénz. — 4. Az egyház életében jelentősebb szerepet játszó családfák, nemzetség lajstromának vezetése. Bizony megérdemlik azok az egyes egyházak szempontjából nevezetes családfák — akár még élnek, akár már elhaltak — akik időnként az egyházak fenntartó oszlopai voltak, akik földbirtokaik, anyagi tehetségeik folytán is egyházaink adományozói voltak, vagy akiknél a kurátorság vagy presbiteri tisztség hosszú időn át szinte apáról-fiúra szállott, hogy egyházunk történeti könyvében genealógiájuk nyilvántartassék.

*

Ismétlem, az így összegyűjtött adatok az egyház naplóiban, jegyzőkönyveiben, irattárában szétosztan mind megtalálhatók, de ezeknek az adatoknak a történeti megörökítés szempontjából összeállított tiszta, világos, könnyen áttekinthető képét jó lenne mielőbb összegyűjteni s anyakönyvszerűleg állandóan felfektetni, vezetni s évről-évre kiegészíteni.

Anyakönyvszerűség alatt értem az időrendi nyilvántartást, a vezetés pontosságát (s annak ellenőrzését is, sőt a vizitációknak elengedhetetlen követelménye lenne, hogy észrevételeiket az egyház évkönyvébe vezessék be!). Anyakönyvszerű lenne a külső formája is (egyetemes, egységes kiadás, szép maradandóbb értékű kiállítás, tartós kötés, de legfontosabb az évszázadok számára való megörökítés ténye az anyakönyvek mintájára).

Csak 15—20 percet kérek minden egyház lelkipásztorától évente, évszázadkor, amikor a feljegyzendő anyagok úgy is kéznél vannak ezeknek az évkönyvbe való bejegyzésére, az egész egyházi élet egyévi menetének átgondolására, leírására, s így előttünk áll a tiszta, világos kép egyházunk lelki és anyagi életének időközi változásáról.

A közelmúlt történetét leghelyesebb volna, ha minden lelkész saját élénk emlékezetéből, élményeiből összeállítaná, közvetlenül elődjét az egykorú, de még élő idős presbiterek, hívek bemondásait figyelembe véve az irattárból, lelkeszi naplóból, jegyzőkönyvekből érdemes összeszedni, míg a régmúlt idők történetét, mondjuk az 1900-as évek előtti korét, leghelyesebb így alkalmanként, amikor a régi iratok között találunk feljegyzésre érdemes adatot, bejegyezzük az évkönyv megfelelő helyére s így

lassanként kialakul az esetleg már elveszettnek látszó történeti kép egyházunk küzdelmeiben is érdekes s dicsőséges multjáról.

Nagyon csekély fáradság, de ezzel tartozunk egyházunk multjának, jelenének és jövőjének.

(Fertősalmás.)

Czirók Béla,
lelkipásztor.

Theologus szórványkonferencia

Vannak kérdések, melyek hogy, hogy nem, egyszerűen napirendre kerülnek, hosszabb, rövidebb ideig foglalkoztatják a közvéleményt, vagy csupán egyes köröket és azután éppen olyan hirtelenül letűnnek az érdeklődés központjából, mint ahogy odakerültek. Vannak divatos eszmeáramlatok, felkapott jelszavak, mesterségesen felszínen tartott ügyek, melyekkel illik foglalkozni, melyekről szükséges véleményt alkotni. Sokak előtt ilyenek látszik a szórványkérdés, a peremvidékeken élő magyarság, reformátusság kérdése is. A szórvány szó mögött rejlő életet, küzdelmeket, halálos viaskodást, lassú, majd rohamos elporladást tudatosá tenni s mindenoldalú munka megindítását kezdeményezni: ez volt a Theologus Gyülekezet által megrendezett, főtiszteletű D. Dr. Révész Imre püspök úr vezetése alatt, folyó évi november 30-án és december 1-én, a Diakonisszaképző Intézetben lefolyt belkörü konferencia célja.

A megnyitó rövid áhítatot első napon Berényi József szénior, második nap Bütösi János, a theologus gyülekezet főgondnoka tartotta. A megnyitó beszédet, a konferencia irányítását, előadók mondani-valói és hozzászólások megtétele után kínálkozó, majd a generális vizitációk adta drága tapasztalatok gazdag anyagalmazát feltáró tanításokat, áldott indításokat: a Püspök úrtól kaptuk.

Az első nap előadója Földes Ferenc szatmármegyei népművelési titkár volt. Ő a kérdéseket abba a távlatba állította, ahonnan a részletek teljesen áttekinthetők, az egyes mozzanatok tisztán megragadhatók voltak: a történeti kialakulás útjába. A nagy tatárjárás, a török pusztítása (különösen a II. Rákóczi György ellen indított megtorló hadjárat 1657—1663 között), majd a kuruc-labanc háború, a második tatárjárás (1717), később az oláh jobbágyságot jobban szerető földesurak, a református templomot és paplakot a jövevények, új telepések számára átadó földesúri és megyei önkény, a más nemzetiségek kedvezőbb helyzete miatti elpártolás, az 1849-es oláh kegyetlenkedések, végül a kivándorlások, nem kis mértékben a múlt századvégi és a jelen század-eleji liberális szellem („aki megtanul magyarul, az már magyar”), a román kormány gyilkos iskolapolitikája, névelemzése, kultúrzonákat létesítő „önvédelmi”, de céltudatos magyarságrontás juttattak oda bennünket, ahol ma vagyunk. Az előadó pontos és cáfolhatatlan statisztikai adatai megértették a jelenlévőkkel a kérdés elutasíthatatlan komolyságát, súlyosságát. A szórványtípusok (erős, mert ha elszigetelten is, de tömegesen élnek — gyengébb, mert csak pár család él együtt — erőtelen,

mert egészen elszórtan élnek a családok) ismertetése után néhány pontos adatot közöl a szatmármegyei szórványok életeről, majd a kolozsvári, még meg szállás alatti időről hoz elő megindító jeleneteket a magyarság megmentésének áldott szolgálatából. Végül az építés módjaira mutat rá, melyek között a szórványkataszter felállítása, családok gondozása, házi istentiszteletek végzése, iratmisszió, havonta végzett igeszolgálat, ünnepenként rendezett magyarnap, nyári munkaszolgálat létesítése, öregcserkészek adatszerző és segítő munkája, anyagi segítségek juttatása, az erősebb gyülekezetek szórványgondozásban áldozó segítsége: a fontosabbak.

Az alapos, kimerítő, a kép kereteit pontosan meghúzó, lelkierővel áradó előadás után a nyári szórványmunkát végző theologusok adták elő számos, sok régi mulasztásról, szórványban lévő vérünk szomorú sorsáról szóló beszámolóikat. Szívfacsaró és szomorú adatok mutattak rá a multból maradt helytelen területi beosztásból fakadó nehézségekre, a magyar temetőkre és magyarul már nem tudó falvakra, a reverzális okozta károk nagyságára, az iratterjesztés szükségességére, a vallástanítás, konfirmáció elhanyagolt voltára, de az evangélium utáni lelki éhségre és a munkások kevés számára is. Tamás Ferenc, Illyés Endre, majd az előadó szavai után a Püspök úr mutatott rá a helyzet komolyságára, az egyház és állam vállalt munkájának szükségességére, az evangélium erejével minden lélekért megharcolás feladataira.

Második nap Orth Győző missziói lelkész, a volt királyhágómelléki egyházkerület missziói előadója tartott megindító erejű előadást a szórványkérdéssel kapcsolatos, szellemi, hitbéli feladatokról. A szórvány fogalmi meghatározásán át a gondozást végző lelképásztort, a gondozás tárgyát alkotó hívek, a gondozás módszerén át (külső és belső igehirdetés) különösen a lelképásztort feladataira mutatott rá. Az anyagyülekezet, a szórványmisszió harátainak megszervezése, üdülők, konferenciák létesítése, el egészen a birtokpolitikai elgondolásokig: igen gazdag skáláját mutatja fel az előadó a kérdés Ige fényében előtáruló mozzanatainak.

A hosszú, de mindvégig lebilincselő előadás után Uray Sándor egyházkerületi főjegyző tartott előadást az utolsó három év generális vizitációi során gyűjtött, theologusainknak szánt gazdag tapasztalatairól. A püspöki váratlan, majd előkészített látogatások során igehirdetői, majd pásztori és gyülekezeti misszió körébe eső témák megtárgyalása, a régi írások, lelkészi naplók kezelése körül való eljárás módok, a gyülekezet kincseinek megőrzése, gondozásának dolga; hívekkel, szórványbeliekkel szemben szükséges bánás annyi lelket kívánó feladatai mind-mind felvonultak előttünk azon az emlékezetes délutánon, mint régi kedves ígéret beváltása, a drága tapasztalatok, ifjú lelkekbe átplántálásai.

Sass Kálmán gondolatoktól, érzelmektől izzó hozzászólása, majd Orth Győző, mint előadó megjegyzései után a Püspök úr zárta be ezt a nagyon mélyen szántó, áldást hintő theologuskonferenciát. A szórványkérdésben csak divatos, csupán népi szempontot szem előtt tartó felfogással szemben ráirányította a figyelmet a tiszta evangélium hirdetésének örök feladataira, az ebből fakadó missziói indí-

tásokra, a szórványmunka meghosszabbításába eső külföldi testvéreink gondozására, végül a tiszasásvári úrvacsorai kehely történetének szívbemarkoló megjelenítésével az újulás útját is megmutatta: az új gyülekezetnek a régi kehely, az örök kegyelemforrás melletti megelégedésében.

A nagyon áldásos konferenciát áhítatos ima és drága elhatározások érlelődése zárta be. Az ifjúság közelebb jutott a kérdés igazi értelméhez, közelebb érezte magához püspökét és indításokat nyert felülről
Illyés Endre.
a Lélek által...

Biblia és természet

Nem árt néhanapján eme két fogalomnak egymásmellé való állítása. Eme két fogalom nem egyéb, mint a kijelentés két örök ősforrása. Eme két fogalomnak egymásmellé való állításából, surlódásából szikrák pattannak elő, amelyek minden időben — tehát ma is — bevilágítják előttünk egyházi életünk látóhatárát.

Mint a történelem lapjai is igazolják, vannak korszakok egyházi életünk falain belül, amikor a közfigyelem egyenesen, tisztán, kizárólag a biblia felé fordul. De vannak viszont korszakok, amikor az igehirdetők, a korszellem hatása alatt egymásmellé állítják a két örök ősforrást, a természetet és a bibliát.

Könnyű dolog például megállapítani ama tényt, hogy a letűnt első világháború után és az azt követő kettős forradalom elmúltával, egyházi életünk látóhatárán a közfigyelem nyílegyenesen a biblia felé fordult. Elismeri s elfogadott történelmi, sőt bölcselmi igazságot az ma már, hogy a nagy szellemi, anyagi katasztrófák minden időben kiváltják az emberekből a kegyesebb, jobb, boldogabb élet után való sóvárgást és törekvést. Van — hála Istennek — bennünk bizonyos hajlam a bűnbánatra. A tékozló fiú a legtöbb esetben visszavágyik az atyai házhoz. Ne csodálkozzunk tehát azon, ha véres háborúk, demoralizáló forradalmak, országos katasztrófák után, a közfigyelem éppen a mi református egyházunkban, egyenesen a biblia felé fordul.

Ezen állításomat igazolja jelenkori prédikációirodalmunk is. Nem lehet elhallgatnunk például ama tényt, hogy prédikációirodalmunk a letűnt két évtized alatt a fejlődés útján haladt előre. Új színek, finomabb érzékre valló meglátások jellemzik a jelenkor kiválóbb egyházi íróit. De viszont amikor eme tényt megállapítjuk, nem hallgathatjuk el ama másik tényt sem, hogy a biblia és a természet viszonya, kölcsönös kapcsolata — csak halvány, töredékes vonásokban fedezhető fel a legújabb idők prédikációirodalmában. Annyira, hogy egyik legújabb lexikonunkban (l. Új Idők Lexikonja) Vámosi Pap István (1790—1864) református esperesről ilyen megemlékezés történt: Prédikációi majdnem a természetimádás határán mozognak. (Természet temploma 2 köt. 1852.)

Ez a bírálat is azt mutatja, hogy a mai idők szelleme még mindig nem akarja észrevenni, hogy temérdek kézzelfogható kapcsolat van a szentírás és a nagy természet között, amit Pál apostol így fejez ki: A mi Istenben láthatatlan, tudniillik az ő örökkévaló hatalma és istensége, a világ teremtésétől fogva az ő alkotásaiból megértetvén megláttatik (Róm.

1: 20). Aki Vámosi Pap István munkáival komolyan foglalkozik, tudja jól, hogy Vámosi Pap Istvánnak főcélja volt a biblia és a természet között összefüggés keresése, amelynél magasabb hivatást elképzelni egy-egy komoly lelkipásztorra nézve ma sem lehetséges.

Méltó francia szellemességgel mondotta nemrég az öreg Pétain, Franciaország jelenkori elnöke, hogy aki hosszú ideig él, sokat lát és megéri minden dolognak a megfordított oldalát. Jelenleg a mi soraink között is, legfeljebb az idősebb nemzedék veszi észre azt a tényt, hogy a mai egyházi élet prédikáció-irodalmának iránya mennyire, más utakon halad, mint Dobos János avagy id. Révész Imre idejében. S ez a tény, a biblia és a természet régebbi kapcsolatának elhalványulása, talán akaratlanul avagy véletlenül is, rávilágít bizonyos oldalról a református teológiák mai elnéptelenedésére is.

Ha van valaki, aki ezen állítástomást kétségbevonja, emlékezzék vissza kisdíjak korára, amikor a már tekintélyes, érettségizendő ifjak ajkáról ilyen beszédet hallott: *Én szeretem a természetet; szeretek szemlélődni, gondolkodni az élet felett; én a papi pályára megyek!...* Sőt! Bevallom őszintén, hogy annakidején jórészt magam is ilyenformán gondolkodtam.

S nem lehet letagadnunk, hogy a természet-szerető ifjak, ha egyszer a lelkipásztori pályára léptek, nem sokat tűnődtek azon, hogy falusi avagy városi lakosok lesznek-e? Megértették Berzsenyi Dániel szavait:

*Vessen a végzet, valamire tetszik,
Csak nehéz szükség ne zavarja kedvem;
Mindenütt boldog meglepéssel
Nézek az égre.*

A természetszeretet az élet temérdek látszólagos igazságtalanságával kibékíti az embereket. A természetet kedvelő, gondolkodni szerető ember tudja jól, hogy gáncoskodó, hajszállhasogató emberek élnek a nagyvárosokban is éppenúgy, mint kint a falvakban vagy a tanyákon. Azt is tudja jól, hogy az emberek, ha sokáig élnek, megöregszenek a nagyvárosokban éppenúgy, mint a falvakban és a tanyákon. Sőt, el is mennek a minden élőknek útján, akárcsak a falusi avagy a tanyai emberek.

Elég szomorú tünet az éppen a mi református anyaszentegyházunkra nézve, hogy a természet-szerető ifjúság hűtellen kezd lenni éppen a falusi templomokhoz!

Elcsüggednünk azonban nem szabad! Vérzivataros időköt élünk. A nagy viharok, mint tudjuk, felkavarják a port s a levegő rétegeit. A mai világban fájdalom, temérdek ifjú saját hajlamai ellenére kénytelen pályát választani. Természetkedvelő ifjak, akiket a Gondviselés is a lelkipásztori pályára teremtett, csapatostól mennek kereskedelmi, gazdasági pályákra s hűtellenek lesznek a faluhoz és falusi templomokhoz.

Ez a folyamat azonban természetellenes folyamat. Sok ifjú fájó szívvel hallja a mai világban Jézusnak ama szavait, amit Pál apostolhoz intézett a damaszki úton: *Nehéz neked az ösztön ellen rugódoznod* (Ap. Csel. 9, 5).

Pál apostolról tudjuk, hogy megtért. Megtérnek lassankint a mi ifjaink is. Ifjainknak a városba

való tódulása után, eljön még a reakció, a visszahatás ideje. Eljön, sőt talán már közeleg az az idő, amikor egyházi életünk égboltozatán a két ősi vezércsillag, a biblia és a természet közelebb fognak egymáshoz vándorolni. Ősi Kollégiumaink, gimnáziumaink táján, az érettségizendő ifjak ajkán egynemely napon ilyenforma szavak fognak elhangzani: *Én szeretem a természetet; szeretek szemlélődni, gondolkodni az élet felett; én a lelkipásztori pályára megyek!*

Baráth Imre.

Hírek az egyházmegyékből

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A gyulaházai női és leánybiblikör tagjai huszonkilenc kilogramm édes kekszet sütöttek és küldték el a Vöröskereszt útján haretéren lévő hozzátartozóiknak. Ugyancsak ők vállalták a Szeretetszövetség árvaházai részére való tagdíj-gyűjtést. Begyűjtöttek és elküldöttek 107.64 P-t, eladtak 70 „Segítetek” naptárt és a hejőpapi árvaház részére küldöttek egy karácsonyi szeretetesomagot.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

A tiszainokai református egyház december 13-án gyülekezeti napot tartott, amelyen Róm. 8: 19. alapján Igét hirdetett, majd a gyülekezet leventefiúságának előadást tartott Kovács Bálint kecskeméti v. c. lelkész, volt konvent. ifiúsági titkár: „Mit vár ma Isten a magyar leventétől?” Délután 11 órakor vasárnapi iskolát tartott és délután fél 3 órakor az asszonyok és leányok összejövetelén „Református nő az Egyház szolgálatában” címmel előadást tartott Koszorus Ilona, a Soli Deo Gloria Szövetség titkára. Mindkét előadást komoly és értékes megbeszélés követte. Este fél 6 órakor templomi ünnepély volt, ahol a Református Énekkar énekelt. Tolnay Géza ókéskei lelkipásztor tartott mélyértelmű előadást ezen a címen: „Magyar adventek ígérete!” Percz Mária és B. Szabó Mária szavaltak. Szokody Gyula tiszainokai és Dr. Tóth Dezső tiszakürti lelkipásztorok szolgálatával ért véget Isten dicsőségére, a népes gyülekezet előtt lefolyt templomi ünnepély.

Hadbavonult honvédeink iránti meleg szeretetének adott kifejezést a tiszainokai gyülekezet, amikor november 28-án délután 3 órától 5 óráig eltelt két óra alatt, míg a község-házán a visszaszolgáltató gabonajegyek szelvényeit szedte össze a községi Előjáróság, a leánykör tagjai több mint 120 kg lisztet, 157 tojást, 5 kg mákot, zsírt, lekvárt, diót gyűjtöttek össze, fronton küzdő katonáink részére. Összegyűlt 800 cigaretta és 73.24 pengő is. A Leánykör állt: I összegyűjtött anyagot a Nőegylet tagjai dolgozták fel s szeretetesomagonként elkészítve 62 csomagot útnak indított a Vöröskereszt útján honvédeink részére, majd a hadbavonultak itthonlévő gyermekei részére szeretetesomagokat nyújt át a karácsonyi ünnepélyen. E példaadó adakozás élénk bizonyossága annak, hogy amikor kevesbedik is a kenyér a kezünkben, „a vékabeli liszt és korsóbeli olaj soha el nem fogyatkozik!”

A hevesnagykunsági egyházmegye december 16-án Szolnokon tartott közgyűlésén iktatta be újonnan választott tisztkarát. A teljes egyhangúsággal történt választás a régi tisztkart erősítette meg hivatalában. Esperes lett Gaál István törökszentmiklósi lelkipásztor, egyházmegyei gondnok Dr. Kuszka István nyug. főispán, pusztatúrpásztói nagybirtokos. Lelkészi tanácsbírák lettek Török Vince karcagi, Marjay Károly mezőtúri, Horváth Sándor tiszauzi, Komlói Gábor mezőtúri, Tóth János kunmadarasi, Cziriák Géza türkevei, Vargha Zoltán kunhegyesi, Falussy Gusztáv mezőtúri, Tóth Lajos türkevei és Bán István kunhegyesi lelkipásztorok. Világi tanácsbírák Dr. Rácz Albert törökszentmiklósi kir. közjegyző, Szilassy László főispán tiszaderzsi nagybirtokos, Vadai Ferenc tanügyi főtanácsos, ny. gimn. igazgató Kisújszállás, Bárczay István tiszaburainagybirtokos, Mészáros Lajos gazd. főtan. mezőtúri főgondnok, gróf Waldeck Hubert tiszaroffi nagybirtokos, Breznay Mihály kunhegyesi főszolgabíró, Dr. Szalay Szabolcs min. tanácsos,

Dr. Osváth Pál min. tan. pénzügyigazgató és Kiss István türkevei főgondnok. Lelkészi főjegyző lett Vargha Zoltán kunhegyesi lelkipásztor, világi főjegyző Vadai Ferenc. Lelkészi jegyző Dr. Tóth Dezső tiszakürti lelkipásztor, világi jegyző Dr. Szarka Gyula törökszentmiklósi főszolgabíró. Eyházmegyei ügyészek Dr. Sóvágó Tibor mezőtúri, Dr. Rásó Pál kisújszállási, és dr. F. Kiss János törökszentmiklósi ügyvédek. Tanárképviselők Dr. Gaál László karcagi, Dr. Mezey Sándor mezőtúri, Dr. Janó István kisújszállási gimn. igazgatók. Tanítóképviselők Dr. Nagy Lajos karcagi, Nemcs István tiszaderzsi, Sebessi László kunmadarasi, Bakos Lajos törökszentmiklósi és Molnár János mezőtúri igazgatótanítók.

I R O D A L O M

Dr. Incze Gábor, a nagyváradi gyülekezet megválasztott (de még mindig be nem iktatott) lelkipásztor, új kötetet adott ki, eddigi sok érdemes munkája után, „*Ninesen saját igazságom*” cím alatt. A kötetet gyöngéd kegyelettel, nemrég tragikusan elhunyt édesanyja emlékének szenteli. Tartalma: prédikációk, előadások, arcképek, nekrológok. Mintegy ötvenhárom dolgozat. Egyrészt különböző folyóiratokban és egyházi lapokban megjelent. Valamennyi komoly értéket képvisel; érdemes volt őket összegyűjteni és közrebocsátani. Incze Gábor igehirdetői készségét és küldetését régóta ismerjük: minden prédikációja frappáns bizonyágtevés. Mondanivalóját rövidre szabja. Most egyéb előadásaiból és cikkeiből írói készségének más oldalát látjuk és elismeréssel vagyunk nagy olvasottsága, alapos történettudása s előterjesztésének komoly rendszeressége iránt. A könyvet melegen ajánljuk; szerző kiadása és szerzőnél kapható. (U. S.)

H A L O T T A I N K

Dr. Szöke Gyula, Bihar vármegye tb. főorvosa, a komádi református egyházközség főgondnoka, a nagyszalontai egyházmegye tanácsbírája, 66 éves korában, Komádiban, december 15-én elhunyt. Emléke legyen áldott.

Özv. Isaák Imréné szül. Czubók Mária, 79 éves korában, december 16-án, hosszas szenvedés után hazatért mennyei Atyjához. Az elköltözött nemeslelkű jó édesanyját, népes családja élén, fia: Isaák Imre lécsői esperes gyászolja. A B. F. R. A.

K Ü L Ö N F É L É K

A Debreceni Református Tanítóegyesület az elmúlt hét folyamán áldásokban gazdag gyűlést tartott. A gyűlésen a kiemelkedő alkalmi beszédet vitéz Nagy Pál elnök mondotta. Gondolatai megkapóan jelentőségteljesek voltak, éppen azért néhányat közlünk is belőle. Elsőben is a tanító iskolán kívüli kapcsolatairól beszélt s ezeket mondotta: Szeretném rádöbbenteni tanítótársaimat arra, hogy milyen nagy területről hiányzunk mi tanítók, mert nem vettük észre, hogy nekünk azon a területen helyünk van, vagy milyen nagy az a munkaterület, ahonnan bennünket kiesínyességből, nemtörődomségből, lekicsinylésből vagy éppen emberi hiúságból kihagytak, mert attól félték, hogy ha oda beengednek, mások dicsőségét megkisebbitjük. Pedig mi sokszor szeretnénk szolgálni akkor is, ha a babérokat más aratja le, ha tudjuk, hogy ezzel nemzetünknek, egyházunknak szolgálunk. El kell jönnie annak az időnek, amikor sem állás,

sem születés, sem egyéb kiváltság nem tesz különbséget az emberek megítélésében, hanem egyedül az egyéniség értéke, munkateljesítménye. El kell jönnie annak az időnek, amikor nem beszélnek „csak” tanítóról, amikor kiváltságról, előnyjuttatásról, munkateljesítmény-értékelésről van szó és csak akkor jelent értéket a tanítói rend, amikor áldozathozattal hozzák kapcsolatba. Mikor a nagy világalakulás szelei fújnak Európaszerte, ezt nekünk is idejében meg kell éreznünk és úgy kell dolgoznunk, hogy az idők változásával szemben ne álljunk tanácstalanul.

Majd azokat a teendőket, amelyeket a református tanítónak figyelemmel kell kísérnie, három csoportba osztotta. Nemzeti irányúakra, egyházi irányúakra és a legszűkebb térre lezárított tanítói érdekeket szolgáló tennivalókra. Bennünk különösen a második csoportba sorozott tennivalók érdekelnek. Számos hiányra mutatott rá vitéz Nagy Pál ezen a ponton és számos munkateret jelölt meg, melyeken a református tanítónak működnie lehet és kell. Kiemelkedő az a javaslata, melynek értelmében kapcsolódjék be a tanítótestület a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség áldásos munkájába. A nagy érdeklődéssel végighallgatott előadásnak már a gyűlésen élénk visszhangja támadt a nagyszámú hozzászólásokban. (Bár támadna országszerte.) (T. Z.)

Új koronaőr. A legegyszerűbb külsőségek között, közfelkiáltással választotta meg az országgyűlés mindkét házában együttes ülése a magyar korona új őrét: báró Radvánszky Albertet. Radvánszky Albert az evangélikus egyházban világi részről első ember: 1923 óta a magyarországi evangélikus egyház egyetemes felügyelője. Az országgyűlés felsőházának egyházi méltósága alapján lett tagja, amelyben többiben elnöki tisztre emelte a felsőház bizalma.

Megszüntették a Holland Biblia-Társulat munkáját. Az Oekumenikus Sajtószolgálat arról értesít, hogy a hatóságok megszüntették a Holland Biblia-Társulat munkásságát. Ez a bibliatársulat különösen Holland-Indiában terjesztette a Szentírást. Óriási munkásságot fejtett ki különösen a bibliafordítók terén. Magában Hollandiában az 1941. esztendőben több mint 161.000 Bibliát osztott szét.

Református magyarok száma a Regátban. Az 1940. évi második bécsi döntést Észak-Erdélynek Magyarországhoz történő visszacsatolását követő nagyarányú hazaözlés után ma a regáti misszió gyülekezeteinek lélekszáma szórva: Bukarest 8000, Konstanca 100, Galac 300, Morén 540, Pitești 200 és Ploesti 800. A regáti misszióban a református lelkek száma ekként leapadt 10.495-re, nagyjában tehát annyira, mint amennyi 1913-15-ben volt. Az 1940. év óta a gyülekezeti élet az egész regáti misszióban mélypontra jutott. A lelkipásztorok a körük sereglett hívekkel mind hazatértek. Egyedül Bukarestben maradt lelkipásztor, lévita-tanító, tanítónő, kántor, egyházi számvevő és pénztáros, összesen tehát 6 egyházi tisztviselő.

95-en jelentkeztek a Magyar Presbiter felhívására a „saját árva — hadiárva” mozgalomba. A „Magyar Presbiter” írja a következő sorokat: Ennek a mozgalomnak lényege az, hogy egyházi, politikai s társadalmi közületek, négyzetek, bibliakörök, KIE-k s tehetősebb (esetleg többben csoportosulva) jószívű egyesek az ORSZ kebelében a hadiárva segítésére alakult osztályba tagul (patronus) belépnek s egy árva 12 éves korig tartására egyösszegben, vagy tetszés szerinti részletekben évi 250 P fizetésére kötelezik magukat. Az árvaakat a belépő tag megnevezheti, politikai vagy társadalmi közösségek felekezeti különbség nélkül, református testületek és magánosok csak a református egyházhoz tartozók közül; egyébként az ORSZ hívja be azokat a református egyházközségek ajánlotta, általában bejelentettjei sorából. Az ORSZ minden patronussal közli védenye (saját árva) nevét, megküldi fényképét, róla időnként értesítéseket küld s ébrentartja a patronus és saját árva közötti kapcsolatot. Ez az évi 250 P természetesen nem elég az árva minden szükségletének (iskolázás, ruha) fedezésére, de ezekhez a kiadásokhoz külön kérésre valószínűen a patronus is hozzájárul, másfelől az ONCSA és a Honvédelmi Minisztérium kilátásba helyezett jelentősebb támogatására is bízton lehet számítani. Természetesen maga az ORSZ is részt vesz a tehervállalásban. Meg vagyunk győződve, hogy az ORSZ az összes, segítségére szoruló református hadiárva ügyét szívére veheti, ha a magyar református egyház, társadalom és egyháztagok ezt az elgondolást szívük szerint igyekeznek megvalósítani. Gondoljon mindenki arra, hogy az árva szemén keresztül Krisztus néz reá s e tekintettel azt kérdezi: elmégy-e mellettem, vagy szívedre ölelsz? Éhező,

ruhátlan árva gyermekek néznek remegve a közelgő tél elé: segítségre kérjük és hívjuk azokat a református magyarokat, akiknek szívük e látványra megdobbans cselekvésre hevül.

Nyitott templomok. A németországi evangélikus egyházban rendelkezést bocsátottak ki, amely szerint a templomokat hétköznap is egész napon át nyitva kell tartani. A cél a templomokat a szó szoros értelmében imaházakká tenni, ahová a hívek a napnak bármelyik órájában betérhetnek imádkozni.

Svájében most a „fehér piac”-nak esinálnak propagandát a protestáns lapok. Fehér piacnak nevezik azt, ha valaki a jegyeiből önkéntesen odaad bizonyos részt a Vöröskeresztnek, ahol ezzel nyomorgó gyermekeken segítenek. A jegyeket tintával kerítik körül és úgy szolgáltatják be. Eddig csak élelmiszerből 44 vagon kiváltására elegendő jegy gyűlt össze, azonkívül rengeteg ruha-, cipő- és szappanjegy.

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8049—1942. szám. TÁRGY: Minősítési lapok bekérése a Nyilvántartók számára.

KÖRLEVÉL

a gimnáziumok és leánygimnáziumok tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 128.624—1942. VI. 1. szám alatt kelt megkeresése alapján felhívom gimnáziumaink és leánygimnáziumaink igazgatóságait, hogy a vezetésük alatt álló gimnázium — leánygimnázium valamennyi alkalmazottjáról (igazgató, rendes, helyettes, óraadó tanár, vallástanár, hitoktató, iskolaorvos) terjessze fel a minősítési lap egy-egy példányát, az 1942. évi december 25-i állapotnak megfelelően, közvetlenül a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak VI. 1. ügyosztályához.

Azokról is kell minősítő lapot felterjeszteni, akik az iskola létszámához tartoznak, de jelenleg nem ott teljesítenek szolgálatot, hanem más intézményhez vannak szolgáltatásra beosztva, vagy katonai szolgálatot teljesítenek. Ezeknek a minősítő lapjait állítsa ki az igazgatóság a birtokában lévő minősítési lapok alapján.

A minősítési lapok a központi nyilvántartás részére szükségesek s így azokon a negyedik oldal minősítési rovatait nem kell kitölteni, viszont a többi adat pontosságára a legnagyobb gond fordítandó. Pl. az 1. Név, állás rovatban pontosan feltüntetendő, hogy rendes, helyettes, óraadó stb. tanár-e az illető.

A küldeményt úgy kell postára adni, hogy az legkésőbb január hó 1-én már beérkezzen a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba.

Debrecen, 1942 december 22.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8053—1942. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS

Dr. Derecskey Imre belügyminiszteri előadó, budapesti (XII., Endresz György-tér 7. sz.) lakos kérelmére elrendelem nevezett nagyatyjának: Derecskei Péter születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Minden valószínűség szerint a születés a tiszántúli egyházkerület területén történt. A keresett Derecskei Péter Debrecenben 1842-ben kötött házasságot Majtényi Erzsébettel. Halálának bejegyzésénél pedig az áll, hogy 1874-ben 61 éves korában halt meg, így a születésnek az 1812—1814. évek körül kellett történnie.

Eredmény esetén kérelmező értesítendő, aki a kiállítás díjon felül 40— P kutatási díjat fizet a bejegyzés megtalálójának.

Debrecen, 1942 december 22.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8059—1942. szám. TÁRGY: Nyolcosztályos osztatlan népiskolák tanmenetei.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök és tanító urakhoz.

A dunamelléki egyházkerület 1942. évi november hó 19—20. napjain tartott közgyűlése 187. sz. határozatában kifejezett azt a kívánságát, hogy a nyolcosztályos osztatlan népiskolák tanítói a tanításmeneteiket, melyekre a felterjesztési határidő 1943. évi augusztus hó 15-re van megállapítva, még a folyó tanév folyamán házi használatra készítsék el, az Egyetemes Konvent magáévá tette.

Kívánatosá teszi ezt a tanításmenetek jóságának és az ezévi iskolai munka rendszerességének biztosítása.

Amennyiben az érdekelt tanítók eleget tesznek ennek a feltételnek, a már elkészített lázi példányaik alapján a felterjesztésre szánt tanításmenetek tartalmas kidolgozására érdemlegesebben készülhetnek fel.

Erről a vezetésem alatt álló egyházkerület érdekelt iskoláit tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából értesítem.

Debrecen, 1942 december 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8066—1942. sz. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS

Szücs József tiszadadi lelképásztor kérelmére elrendelem nevezett atyai nagyanyja: Oláh Anna születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Nevezett Debrecen környékén, vagy a Tiszántúl területén máshol született. Anyai bizonyos, hogy „Oláh István” leánya volt s 1831 február 9-én „Szűts Mihály” debreceni, cegléd-utcai lakossal kötött házasságot Debrecenben és hogy Tiszadadán 1874-ben halt meg. A születés valószínűleg 1807—1811. évek körül történt.

A bejegyzés megtalálása esetén kérelmező értesítendő, aki a kutatási díjat készségesen megfizeti.

Debrecen, 1942 december 22.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

ÉRTEŚÍTÉS

A Debreceni Protestáns Lap 1942. évi tárgymutatója január havában jelenik meg. Kérjük előfizetőinket, hogy a lap bekötetésével addig várni szíveskedjenek.

Kiadóhivatal.

Pályázati hirdetések

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a **Kiadóhivatal** címére (Debrecen, Kálvintér 17, Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A **esőkmői** református egyházközség 21 napi határidővel pályázatot hirdet tényleges katonai szolgálatot teljesítő **kántortanítója helyettesítésére**. Fizetés törvényszerű. Nők is pályázhatnak. Állás 1942 február 1-én foglalandó el.

A **hegyközség** református egyházközség a november hó 8-i számában a **kántortanítói** állásra meghirdetett pályázatot két héttel meghosszabbítja.

TARTALOM:

Dr. Veress István: Búcsú az Óévtől
Czirók Béla: Mentsük meg egyházaink történetét
Illyés Endre: Theologus szövevénykonferencia
Baráth Imre: Biblia és természet
Szeremley Béla: Verselgető régi papok
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Halottaink
— Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati
hirdetések — Hirdetések

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Fűzők, tüzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.
Díjta l a n felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNYI-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, HÁZTARTÁSI,
GÁZOLTALMI és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsösztetés azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményszintály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szénási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG" KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNIUMGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

1867—1942.
75. év

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatszpok, villamos fűjtatóberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

Karácsonyra minden kézbe

URAY SÁNDOR:

Édesanyám imakönyve

Félvászonkötésben... 1.40 P
Egészvászonkötésben... 2.—
Börkötésben... 6.—

M E G J E L E N T!

az új beosztású református népiskolai

Ára 30 fillér. Megrendelhető

ÉRTESÍTŐKÖNYV

Méliusz

könyvkereskedésben

DEBRECEN

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utca 45—47. Telefon: 23-70, 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.

Az országos hírv Szántó I.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készíték ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régi felújítók. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálók. Pontos időben, portómentesen szállítók elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2—5%-át a református lelkészárvaik javára adja. Számos elismerő és kitüntető bizonyítvány.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI PALÁST ÉS SÜVEG

KÉSZÍTÉSE

ELSŐRENDŰ

KIVITELBEN

FÉNYES ILONA

RIMASZOMBAT